

Flippen DIE LEERKRACHTEN NU HELEMAAL DOOR?

Over de auteur

CARL BOEL

is leerkracht Nederlands-Engels in 5, 6 en 7 TSO en BSO, assistent aan de vakgroep Onderwijskunde UGent, nascholer en auteur van schoolboeken.

Meer informatie is terug te vinden op www.carlboel.be.

Arnoud Kuijpers (zie pagina 26-27) werd dit jaar verkozen tot de beste leraar Nederlands van het jaar. Wat Arnoud zo goed maakt, is dat hij erin geslaagd is om op een erg slimme manier zijn lessen te flippen. Maar wat is dat nu eigenlijk precies, die *flipped classroom*? **Carl Boel**

Flipping the classroom of *the flipped classroom* is een didactiek waarbij de traditionele lessituatie op haar kop wordt gezet, vandaar het woord *flipping*. Traditioneel gezien staat de leerkracht vooraan in de klas en brengt hij de leerstof over naar de leerlingen. Nadat de leerstof is gegeven, maken de leerlingen oefeningen, al dan niet als huiswerk. Een klassikale aanpak dus: elke leerling krijgt de leerstof op hetzelfde tempo en op dezelfde manier voorgeschoteld. De leerlingen maken dezelfde oefeningen. *Flipping the classroom* staat een andere aanpak voor: de leerkracht biedt de leerstof aan in de vorm van een filmpje of presentatie en geeft dat aan de leerlingen mee als huiswerk. De leerlingen bekijken dus zelfstandig de leerstof. Nadien komen de leerlingen terug naar

de klas en maken ze oefeningen. Twee belangrijke verschillen: de leerlingen kunnen de leerstof meerdere keren en op hun eigen tempo bekijken, en in de klas is er meer tijd voor individuele begeleiding en differentiatie.

We gaan even door op de voordelen van deze vernieuwde aanpak. Door je lessen te *flippen*, breng je meer afwisseling in je lessen. Leerlingen vinden het doorgaans een verfrissende aanpak, die stimulerend werkt. Heel wat tools en apps waarmee je je lessen kan flippen, hebben bovendien een spelelement ingebouwd, wat een extra boost aan je lessen geeft. Een tweede voordeel is dat je als leerkracht meer rekening houdt met de verschillende leerstijlen en leer-niveaus van leerlingen. Sommige leerlingen hebben moeite om de leerstof te verwerken in een drukke klas en zijn er meer bij gebaat als ze thuis de theorie rustig kunnen bekijken. Door de les online te delen, kunnen leerlingen de les ook meerdere keren bekijken, iets wat in een klassikale lessituatie moeilijker is. Ten derde heb je als leerkracht meer tijd in de klas. Dat creëert ruimte voor meer oefenmomenten voor de leerlingen, en tegelijkertijd zijn er meer kansen om te differentiëren. Leerlingen die meer nood hebben aan individuele begeleiding zullen hier makkelijker de kans toe krijgen. Tot slot blijkt uit Amerikaans onderzoek dat leerlingen erg positief staan tegen-

over *flipped learning*, en tot een hogere leerkwaliteit leidt.

De grote zwakte van *flipped learning* is echter dat het best wel veel voorbereiding en creativiteit vraagt om goeie presentaties en filmpjes te maken en voldoende gedifferentieerde en activerende oefeningen en werkvormen te verzinnen. Tegelijkertijd mag je als leerkracht ook niet overdrijven: het kan niet de bedoeling zijn om elke les te gaan flippen. Je verliest dan al snel het vernieuwende effect, en bovendien voelt niet elke leerling zich even goed thuis in dat individuele werk.

Hoe ga je nu als leerkracht te werk? Een eerste stap is om de lesinhoud beschikbaar te maken voor de leerlingen. Vooraleer je zelf aan de slag gaat, zoek je het best eens op het internet of er al een filmpje over je lesonderwerp bestaat. Bekijk voor het vak Nederlands zeker eens het YouTube-kanaal van Arnoud Kuijpers en de website 1001docenten.nl. Voor andere vakken is de Khanacademy een ware must. Wil je zelf je presentatie maken, dan kan je dat met een eenvoudige Power-Point- of Prezi-presentatie, die je deelt met je leerlingen. Wie nog wat verder wil gaan, kan aan zijn of haar presentatie een gesproken tekst koppelen. Zo geef je als leerkracht als het ware toch je les, maar dan in een opname. Camtasia

heeft daarvoor een add-in ontwikkeld voor PowerPoint. Een andere mogelijkheid is om zelf een video te maken. Maak bijvoorbeeld een PowerPoint-presentatie, en speel die af terwijl je je scherm opneemt en je tekst inspreekt. Gratis software hiervoor vind je bij Screnr, Screencast-o-matic en Jing. Wil je meer mogelijkheden, dan ben je bij Camtasia of Screenflow aan het juiste adres. Handige apps voor je tablet zijn Knowmia Teach, Educreations, Video-Scribe Anywhere en Explain Everything. Een speciale app die best wel wat extra aandacht verdient, is Blendspace. Die app maakt het mogelijk om je les samen te stellen met materiaal uit verschillende bronnen, en de app vormt die 'presentatie' zelf om tot een filmpje. De leerlingen kunnen het filmpje dan thuis bekijken én vragen stellen bij bepaalde onderdelen waar ze meer uitleg over wensen. Zo kan de leerkracht de volgende les gericht aan de slag met die vragen, een enorme tijds- en leerwinst dus.

Nadat je je leerstof hebt aangebracht, is het uiteraard de bedoeling om in de les op een creatieve manier aan de slag te gaan. Maar hoe weet je nu of de leerlingen de leerstof effectief hebben bekeken? Dat kan met een aantal 'student response system'-apps. Die apps bieden de leerkracht aan de hand van een quiz een mooi overzicht van de kennis van de leerlingen. De bekendste zijn Socrative, Nearpod, Kahoot, Plickers, FlipQuiz en eduCanon. Op basis van de resultaten kan je verder differentiëren: wie goed scoort, kan zelfstandig moeilijkere oefeningen maken of aan een ander project werken. Die leerlingen kennen de leerstof, dus waarom hen nog lastigvallen met wat ze al kunnen? De groep die matig scoort, kan extra oefeningen krijgen, om de leerstof toch nog eens extra in te oefenen. Wie slecht scoort, krijgt van de leerkracht de theorie nog eens uitgelegd. De leerlingen kunnen gemakkelijk vragen stellen aangezien het hier

toch om een klein groepje gaat. De leerkracht kan zo als het ware bijna één-op-één lesgeven.

Flipping the classroom biedt dus heel wat mogelijkheden en voordelen, maar het komt erop aan om goed na te denken voor welke les deze manier van werken nuttig kan zijn, en vooral om de vrijgekomen tijd zinvol in te vullen. Dat hier extra werk bij komt kijken, mag duidelijk zijn, maar de grotere motivatie en het hogere leerrendement zijn een dankbare beloning.

MEER LEZEN?

Kijk zeker eens op flippedinstitute.org.

